

СТАНОВИЩЕ

От: проф. д-р Искра Богданова Христова - Балканска
Институт за икономически изследвания при БАН (ИИИ БАН);
05.02.10.Световно стопанство и МИО (Международни финанси)

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“.

Автор на дисертационния труд: Иван Георгиев Нейчев

Тема на дисертационния труд: „Развитие на българския пазар на държавни ценни книжа в контекста на членството в Европейския съюз“.

Научен ръководител: доц. дпн Калоян Димитров Симеонов, катедра Европеистика, Философски факултет, СУ „Св. Климент Охридски“

Основание за представяне на становището: Утвърдена съм за Член на Научно Жури с Протокол № 8 от 2.01.2021г съгласно Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“, и решение на Факултетния съвет на Философски факултет към СУ „Св. Климент Охридски“,

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторската програма към Философски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, по научна специалност (професионално направление) 3.3 Политически науки (Еuropeистика – Икономически изследвания на ЕС). Обучението е осъществено в редовна форма през периода .2015 г. – 2020 г.

Иван Нейчев е бакалавър и магистър по Публична администрация от СУ „Св. Климент Охридски“. Има богат професионален опит в държавната администрация и по специално, той е работил в Министерство на земеделието и горите (дирекция „Интеграционна политика“), в Министерство на финансите (дирекции „Европейска интеграция и мониторинг“, „Държавен дълг и финансови пазари“ и „Държавен дълг“) и в Национална агенция по приходите (Големи данъкоплатци и осигурители). Докторантът е участвал в работни групи и комитети към Съвета на Европа и Европейската комисия и други международни институции. Той се утвърждава като преподавател в Института по публична администрация и в УНСС. През последните години, докторантът специализира в сферата на финансовите услуги и пазарите на държавни ценни книжа (ДЦК).

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е с общ обем 211 страници, от които увод, три глави, заключение, използвана литература и три приложения. Библиографията включва общо 289 източника, от които 118 на български език, 168 на английски език, 2 на руски език и 1 на немски език. Прави впечатление значителния обем на ползваната икономическа и правна литература, което показва, че докторантът е проучвал задълбочено основните

аспекти на влияние на отвореността на икономиките върху пазарите на ДЦК, вкл. и върху българския пазар на ДЦК, който се анализира в дълбочина и конкретност.

В условия на европейска финансова интеграция и във връзка с приемане на България в Икономическия и паричен съюз (ИПС), доброто познаване на законодателството и практиките на управление на дълга и регулациите на ДЦК в ЕС, както и изясняване на същността на българския пазар на ДЦК, прави темата особено актуална.

Основната теза е, че българският пазар е „ефективно функциониращ“ и е част от добрите практики на пазара на ДЦК в ЕС. Влизането на България във Валутнокурсния механизъм II и в Европейския банков съюз засилва интеграцията на България в европейските институционални и регулативни структури, което ще благоприятства развитието на пазара на ДЦК.

Анализът на институционалната рамка и процесите, които влияят на пазара на ДЦК, оценени през призмата на развитието на световната икономика и на ЕС, както и на идентифицирането на предизвикателствата пред ефективното функциониране на българския пазар на ДЦК, е основната цел на дисертационния труд. Обект на изследване е пазара на ДЦК в ЕС, а предмет - развитието на българския пазар на ДЦК в условия на интегриране на България в европейското финансово пространство. Поставени са задачи, чиито отговори намират потвърждение в изследването, на фона на задълбочения анализ на международната икономическа и финансова среда, на институциите и причините за финансово регулиране. Отразени са също финансовите сътресения, които поставят нови предизвикателства пред функционирането на пазара на ДЦК в ЕС и вероятните последици за българския пазар на ДЦК.

В *първа* глава се акцентира върху теоретико-методологичния анализ на основните термини на международните икономически и финансови отношения и теоретичната същност на ДЦК в научната литература. Концептуалната същност на ДЦК се подкрепя с позоваването на изследователи, които застъпват различни научни позиции, относно факторите, въздействащи върху държавния дълг и ДЦК. Акцентът пада върху научни изследвания на национално и международно равнище, за управление на държавните дългове и добрите практики относно инструментите и сделките с ДЦК на първичния пазар, наблюдавани от Банката за международни разплащания (БМР).

Във *втора* глава се изясняват видовете регулации, които се прилагат на пазара на ДЦК на ЕС и до каква степен те се отразяват върху политиката и практиката и пазарната инфраструктура на пазара на ДЦК на национално равнище. Разкриването на особеностите и необходимостта от регулиране на пазара на ДЦК на ЕС се анализира в контекста на състоянието и нестабилната еволюция на капиталовите пазари. Въпросът относно финансовите регулации се анализира в широк смисъл, като се подчертава генезиса, добрите практики, начините на управление на дълга и на пазара на ДЦК на

ЕС. Задълбочено се дефинират същността на глобализацията и европеизацията и влиянието върху финансовите пазари и услуги.

Изясняват се причините, които пораждат необходимостта от финансово регулиране и контрол, които се развиват първоначално на национално равнище. След нарастването на системния риск в международната валутно-финансова система се осъзнава необходимостта от международно финансово регулиране и надзор, което намира израз в учредяването на Базелския комитет по банков и финансов надзор. Подчертава се ролята на международните организации, които оценяват отчетността на паричните финансови институции и международните финансови стандарти. Представя се еволюцията на пазарите на ДЦК в континентална Европа. Изследвани са първичния и вторичен пазар на ДЦК в Европа и в България в условия на задълбочаване на европейската финансова интеграция.

Въз основа на подробното проучване на законовите разпоредби и статистически източници в *трета глава* се анализира развитието на българския пазар на ДЦК през призмата на добрите практики на управление, препоръчвани от Директивите на Европейската Комисия и на другите европейски финансови органи. Подробно се анализират Директивите на ЕС, транспонирани в българското законодателство, което определя практиките на първичния и вторичен пазар на ДЦК в България. Изтъкнати са характерните черти на развитие на българския пазар на ДЦК, който е твърде ограничен като размер и обеми на сделките. Подчертано е, че предизвикателствата пред българския пазар на ДЦК са съществени и въпреки опитите за либерализиране, все още този пазар не изпълнява ролята на източник за набиране на капитал и привличане на чуждестранни инвеститори.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

На основата на внимателното запознаване с дисертационния труд могат да бъдат изведени следните приноси научни и научно-приложни резултати и достойнства на дисертационния труд.: □

➤ Дисертационният труд е написан ясно с познание на икономическата литература в областта на международните финанси и развитието на пазара на ДЦК в ЕС. Структурата на изложението е логична, изградена на принципа от общото към частното изясняване на проблема и с умелото обвързване на концепциите за финансово регулиране с практическото функциониране на пазара на ДЦК в Европа и в България. Основната теза, целите и задачите на дисертационния труд са ясно дефинирани и това позволява формулирането на полезни изводи в хода на разработване на дисертационния труд.

➤ Положителен резултат в дисертационния труд е, че в контекста на подробното изясняване на теоретичната и практическа същност на международната регулативна финансова и институционална среда, авторът изказва собствено мнение и познания относно предизвикателствата и бъдещето развитие на пазара на ДЦК в Европа. Това намира израз в отправените препоръки и съждения относно

непоследователната политика на финансово регулиране на пазара на ДЦК и на тяхната роля като източник на финансиране на дефицита на държавата. Сравнителният анализ на практиките на пазара на ДЦК допринася за определяне на досегашните положителни ефекти на финансовите регулации на ЕС като се изясняват проблемите и предстоящите предизвикателства.

➤ Принос на изследването са проведените дълбочинни интервюта с експерти, които позволяват подробното идентифициране на проблемите на пазара на ДЦК в България и какво предстои като реформиране при подготовката на България за влизане в еврозоната. Резултатите от интервютата са подробно интерпретирани и направените изводи имат научно-практическо приложение.

➤ На основата на критичен анализ, се доказва трансформацията на пазара на ДЦК и предизвикателствата пред навлизането на други „играчи“ на пазара. Обосновано се подчертава все по-нарастващата необходимост от нови схеми на управление и регулиране на пазара на ДЦК в условията на нестабилни и рискови международни икономически и финансови отношения.

➤ Прави впечатление, добрият подход на анализа и оценките – всяка част на разработката завършва с изказване на собствени изводи на докторанта, обобщени също в заключението на дисертационния труд.

Оценка на приносите на дисертационния труд

Изводите, относно приносите на дисертационния труд (стр.49 от Автореферата) са добре формулирани, конкретни и верни. Проличава компетентността и целенасочеността на докторанта при проведеното изследване.

Оценка на публикациите по дисертацията

По темата на дисертацията са публикувани 4 доклада, изнесени на конференции на катедра „Европейстика“ на Философския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Имайки предвид високото равнище на провежданите конференции на катедра „Европейстика“ и изискванията към докладите за научни постижения, считам че публикациите на докторанта по темата на дисертационния труд отговарят на изискванията.

Препоръчвам в бъдеще, докторантът да публикува статии в специализирани научни списания, поради изключителната актуалност и значение на изследването и като едно от подробните проучвания у нас на тази тема.

4. Оценка на автореферата

Представеният автореферат е в обем от 50 страници и конкретно обобщава съдържанието на основните структурни части на дисертационния труд и постигнатите резултати от изследването.

5. Критични бележки, препоръки и въпроси

Авторът на дисертационния труд добросъвестно изпрати документ, в който коректно са отразени бележките и препоръките от вътрешното обсъждане на дисертационния труд в специалност „Европейстика“ от 22.12. 2020 г.

Намирам, че дисертационният труд е редактиран и допълнен с актуализирани данни и дефиниции, както и са прецизирани основните позиции на автора, така че приемам дисертационния труд за окончателно завършен.

6. Заключение

Представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“.

На основата на посочените в предшестващите редове достойнства и положителни резултати на докторската дисертация, убедено потвърждавам пълното си съгласие за присъждането на образователна и научна степен „доктор” на **Иван Георгиев Нейчев** – докторант на редовна форма на обучение към Философския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, по научна специалност (професионално направление) 3.3 Политически науки (Европеистика – Икономически изследвания на ЕС).

Дата / място

19.03.2021 г. София

Подпис:

Проф. д-р Искра Христова-Балканска